

Г. І. Гарагуля, к.вет.н., доцент, Харківська державна зооветеринарна академія

В. В. Гаркава, Сумський НАУ

В. М. Хряпін, лікар ветеринарної медицини, м. Суми

Д. М. Шенкер, лікар ветеринарної медицини, м. Харків

Стаття присвячена аналізу захворювань, що реєструються у собак, котів та інших видів домашніх тварин міста Суми. Наведені статистичні дані за період 2003-2010 років. Проведено аналіз щодо частоти захворювань, пов'язаних з патологією різних систем органів.

Ключові слова: собаки, коти, хвороби

Актуальність проблеми. Більшість домашніх тварин в містах – це собаки та коти. Тому лікарі ветеринарної медицини міст перш за все мають справу із захворюваннями саме цих видів тварин [1-4]. В доступній літературі ми знайшли мало статистичних даних щодо частоти захворювань різної етіології у собак та котів. Більшість посібників та довідників вказують на частоту розвитку конкретного захворювання, а не групи патологій. Так, в українських та російських виданнях найбільше уваги приділяють хірургічній та інфекційній патології, значно менше – акушерській патології та внутрішнім незаразним захворюванням [1, 2]. В англійських виданнях [3, 4] майже половина інформації присвячена внутрішнім незаразним захворюванням, а ще половина – це інформація про інфекційну, акушерську та хірургічну патологію; іноді навіть хірургічна патологія взагалі не розглядається [3], або їй присвячують окремі спеціалізовані видання. В зв'язку з таким неоднозначним відношенням авторів до різних видів патології собак та котів, ми поставили завдання встановити характер поширення різних груп патологій у домашніх тварин в містах. Це допоможе правильно визначити основні напрями підготовки спеціалістів ветеринарної медицини з різних дисциплін (внутрішні незаразні хвороби, хірургія, акушерство, епізоотологія, паразитологія) і зосередити увагу при вивченні цих дисцип-

лін на патології, яка найчастіше зустрічається в практиці міських ветеринарних клінік.

Завдання і методи дослідження. Завданням нашого дослідження було вивчення та аналіз статистичних даних щодо захворювань домашніх тварин в місті Суми за даними однієї з приватних клінік. В роботі використали та опрацювали дані журналів реєстрації прийому тварин за період 2003-2010 років. Враховували окремо патологію різних видів тварин та різних систем органів, а саме: внутрішні незаразні захворювання, хірургічну та акушерську патологію, а також інфекційні захворювання. Отримані дані обробляли статистичними методами.

Результати дослідження. Приватна ветеринарна клініка, на базі якої проведені дослідження, обслуговує один з районів м. Суми. Ми враховували первинні записи в журналі реєстрації прийому тварин за даними 2003-2010 років. За вказаний період до клініки звернулися власники майже 5000 тварин різних видів: собак, котів, кролів, папуг, морських свинок, пацюків, ховрашків, а також свиней, кіз та великої рогатої худоби. Собаки та коти в сумі становили в середньому 96% від кількості тварин, власники яких звернулися по допомогу до ветеринарних спеціалістів. Коливання частоти захворювань різних тварин (собак, котів та інших видів) наведена на рис. 1.

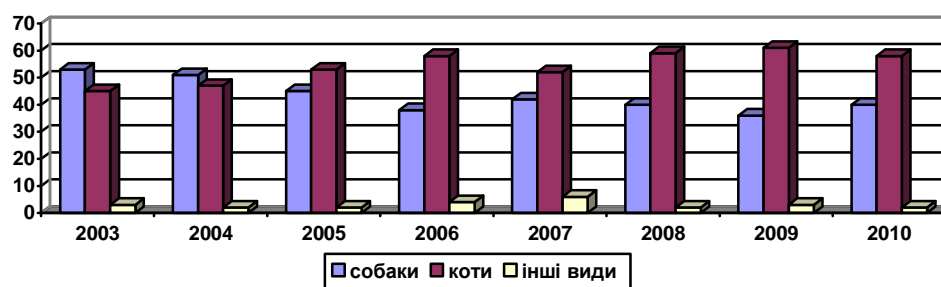

Рис. 1. Частота захворювань тварин різних видів за період 2003-2010 рр. (%)

Як видно з рис. 1, на початку дослідження (2003-2004 роки) більше половини пацієнтів становили собаки, а з 2005 року збільшилася кількість звертань щодо патології у котів. Ця тенденція зберігалася до 2010 року. Найбільше звертань щодо хвороб собак було у 2003р. (52,6%),

найменше – у 2009р. (36,3%); відносно частоти хвороб котів коливання становили від 45,5% у 2003 р. до 60,3% у 2009 р. Із захворюваннями тварин інших видів звертали у кілька разів рідше: від 2,1% (2005 р.) до 6,2% (2007р.).

Ми проводили аналіз кількості внутрішніх не-

заразних захворювань, а також хірургічної, акушерської та інфекційної патології. В середньому за вісім років внутрішні незаразні хвороби становили 35,5 % всіх випадків захворювань тварин,

хірургічна патологія – 31,9 %; інфекційні хвороби – 26,9 %; акушерські хвороби – 5,7 %. Результати статистичної обробки щорічних даних наведені в рис. 2.

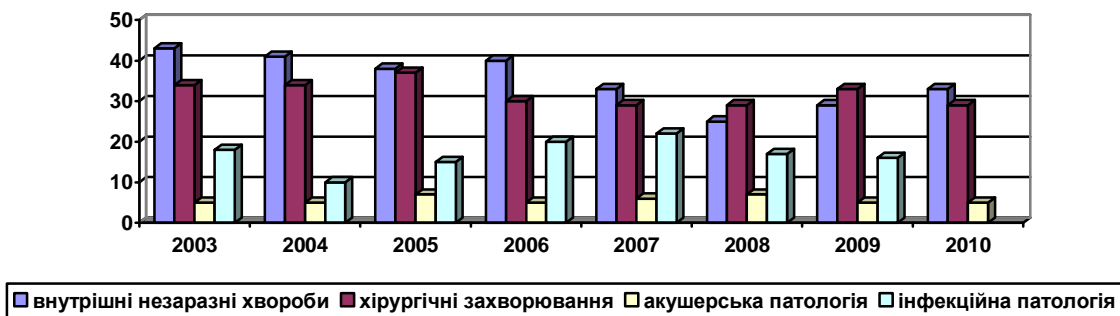

Рис. 2. Захворюваність домашніх тварин хворобами різної етіології за період 2003-2010 роки (%)

Дані рис. 2 вказують на те, що значну частину становлять випадки внутрішніх незаразних та хірургічних хвороб.

Частка незаразних хвороб коливалася від 25,4 % у 2008р. до 42,8 % у 2003 р., причому шість років з восьми вона була більшою, ніж частка хірургічних хвороб (відповідно 28,8 % у 2007 р. та 37,3 % у 2005 р.). Частка випадків патології

органів відтворення не перевищувала 7,2 % (2008 р.) і була найнижчою (4,9 %) у 2003 р. Кількість інфекційних захворювань коливалася від 17,7 % у 2003 р до 37,5 % у 2008 р.

Під час аналізу внутрішніх незаразних хвороб виявилось, що частота патології різних систем коливалася у широких межах (див рис. 3).

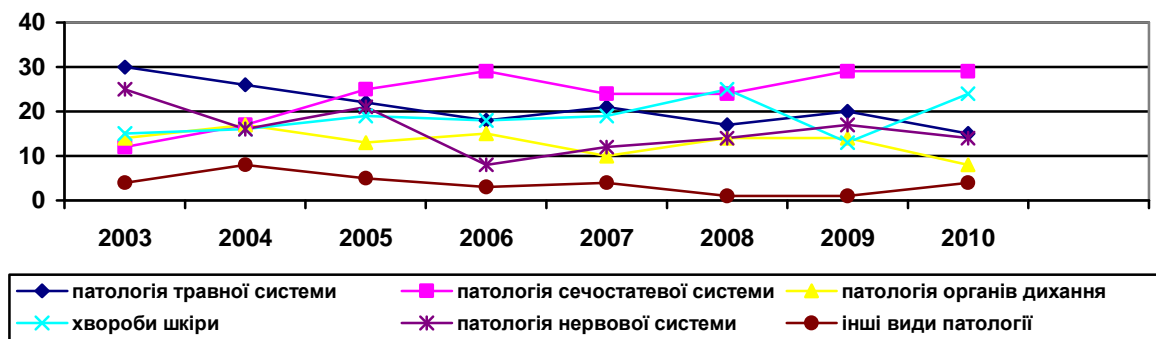

Рис. 3. Захворюваність домашніх тварин на внутрішні незаразні хвороби за період 2003-2010 роки (%)

Як видно з рис. 3, найчастіше протягом 8 років спостереження виявляли захворювання сечостатевої системи (в середньому 22,9 % випадків) та травної системи (в середньому 20,9 % випадків). Менше випадків захворювань шкіри, нервової системи та органів дихання (відповідно 18,4, 16,2 та 13,4 % випадків).

Випадки хірургічної патології розподілилися між котами та собаками (50,8 та 46,1 % відповідно) практично порівну. Виявилось, що частіше за інші діагностували травми (переломи, забиття, вивихи, гематоми, рани) – в середньому 41,1% від всіх випадків, операції щодо стерилізації тва-

рин становили 13,6 % випадків, гнійні запалення та пухлини виявляли у 10,1 % та 9,8 % випадків відповідно.

Серед інфекційних захворювань за 8 років спостереження частка хвороб, викликаних бактеріями, грибами та вірусами становить 51,3 % (60,5 % у котів, 35,9 % у собак та 3,6 % у інших видів тварин). Частота паразитарних хвороб становить 48,7 % від інфекційних (66,5 % у собак, 32,1 % у котів та 1,4 % у інших видів тварин). Розподіл інфекційних хвороб за групами збудників наведений в рис. 4.

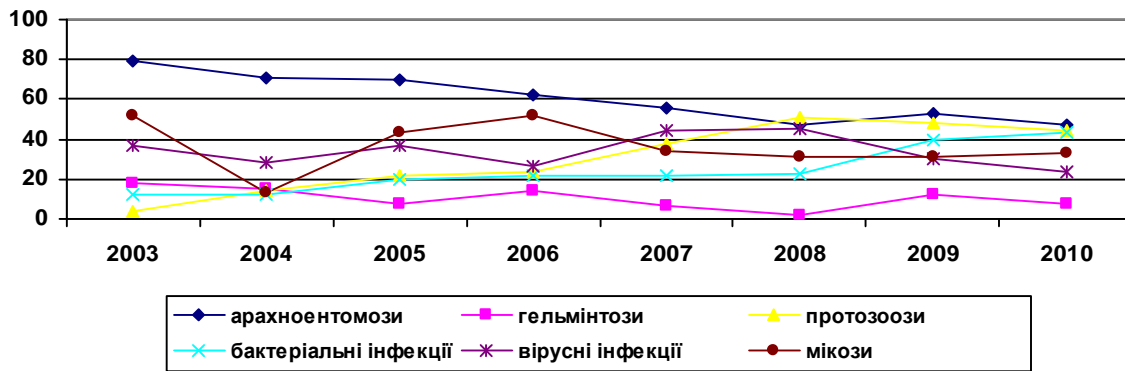

Рис. 4. Захворюваність домашніх тварин на інфекційні хвороби за період 2003-2010 роки (%)

З рис. 4 видно, що впродовж 8 років спостереження кількість випадків інфекційних захворювань достатньо сильно коливалась, виключенням є стабільно низька кількість гельмінтозів, що пояснюється проведенням широкої масової дегельмінтизації домашніх собак і котів.

Досить часто реєструвалися мікози, хвороби вірусної та бактеріальної етіології (40,0 %, 35,9 % та 24,2 % відповідно). Мікози (трихофітія та мікроспорія) у котів реєструвалися частіше (73 % випадків). Серед бактеріальних інфекцій найчастіше діагностували стрептодермію та стафілококоз, причому у собак частіше, ніж у котів (52% та 48 % відповідно). Найбільших коливань зазнала кількість вірусних захворювань через поширення парвовірозу та аденовірозу у собак (до 77 % випадків вірусних хвороб собак у 2005р.) та панлейкопенії та каліцівірозу у котів (до 81-85 % випадків вірусних хвороб котів у 2008-2009 роках).

Високий рівень арахноентомозів (57,7 % випадків паразитарних хвороб) обумовлений поширенням демодектозу та отодектозу. Серед паразитарних хвороб 34,2 % випадків становлять протозоози, причому їх кількість за досліджуваний період значно збільшилася, що пов'язано зі значним поширенням піроплазмозу собак (до 51% ви-

падків від усіх паразитарних хвороб собак у 2008 році).

В порівнянні з іншими групами захворювань акушерська патологія в середньому становила близько 5,7 % зареєстрованих випадків захворювань домашніх тварин (54,1 % у котів, 37,6 % у собак та 8,3% у тварин інших видів). Більше половини випадків припадало на патологію вагітності та пологів (53 %), захворювання молочних залоз та безпліддя діагностували у 30,5 % випадків, частка інших видів патології становила 16,5 %.

Отже аналіз даних вказує, що у собак і котів найпоширенішими є внутрішні незаразні хвороби, а потім – хірургічна, інфекційна та акушерська патологія.

Висновки.

1. За період 2003-2010 рр. в приватній клініці м. Суми зареєстровано майже 5000 випадків захворювання тварин різних видів. За ветеринарною допомогою зверталися господарі котів (53,3 % випадків), собак (43,5 % випадків) та інших видів тварин (3,2 % випадків).

2. Внутрішні незаразні захворювання становлять 35,5% випадків, хірургічна патологія – 31,9%, інфекційні хвороби – 26,9 %, акушерська патологія – 5,7 % випадків.

Список використаної літератури:

1. Болезни собак / А.Д.Белов, Е.П.Данилов, И.И.Дукур и др.- М. КолосС, 2005.- 381 с.
2. Болезни собак и кошек / В.Б.Борисевич, В.Ф.Галат, Г.Н.Калиновский и др.; Под ред. А.И.Мазуркевича.- К.: Урожай, 1997.- 427 с.
3. Чандлер Э.А., Гаскелл К.Дж., Гаскелл Р.М. Болезни кошек / Британская ассоциация ветеринарии мелких животных.- М.: Аквариум, 2005.- 672 с.
4. Карлсон Делберт Дж., Гриффин Джеймс М., Карлсон Лиза Д. Домашний ветеринарный справочник для владельцев кошек: Пер. с англ.- М., 2002.- 479 с.

Статья посвящена анализу заболеваний, которые регистрируются у собак, кошек и других видов домашних животных г. Сумы. Приведены статистические данные за период 2003-2010 годы. Проведен анализ частоты заболеваний, связанных с патологией различных систем органов.

Ключевые слова: собаки, кошки, болезни

The article deals with the analysis of pathology in dogs, cats and other domestic animals in Sumy. It takes statistic dates about period 2003-2010 years. It carries out analysis of a quantity of the diseases in different systems.

Key words: dog, cat, diseases

Дата надходження в редакцію: 04.01.2013 р.
Рецензент: д.вет.н., професор В. І. Кассіч

УДК:636.09:61698:578.824:614.47:57.083.3

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОШИРЕННЯ СКАЗУ В УКРАЇНІ

Г. О. Омельченко, к.вет.н., доцент, Сумський НАУ

Аналіз даних, що характеризують епізоотичну ситуацію зі сказу в Україні, свідчить про тенденцію до її збільшення. Як результат, має місце неконтрольоване постійне збільшення популяції лисиці та кількості бродячих і безпритульних собак, що в цілому зумовлює безперервність епізоотичного процесу, знижує ефективність антирабічних щеплень бродячих тварин.

Ключові слова: сказ, скажені тварини, епізоотична ситуація, структура захворюваності тварин на сказ.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Активізуються природні вогнища сказу, збільшується кількість випадків захворювання серед диких м'ясоїдних, які є джерелом і резервуаром збудника хвороби [1]. До епізоотичного процесу сказу більш інтенсивно стали втягуватись свійські та синантропні тварини. Аналіз ситуації засвідчує: при виконанні загальних антирабічних заходів не було достатньої координації міжвідомчої взаємодії відповідних виконавчих органів

Зв'язок із важливим науковим і практичним завданням. Сказ є надзвичайно небезпечним зооантропонозом, який, у разі виникнення, спричиняє 100% загибель як тварин, так і людей. Єдиним методом боротьби з цією інфекційною хворобою є планомірні широкомасштабні щеплення свійських та диких м'ясоїдних тварин, які є резервуаром і джерелом збудника інфекції в природі [4]. Аналізуючи структуру захворюваності тварин на сказ в південному регіоні України та враховуючи кількість випадків захворювання свійських м'ясоїдних та синантропних тварин можна вважати, що існують певні передумови виникнення перехідних або змішаних вогнищ – природно-антропоургічних. Основними причинами цього є: синантропізація диких тварин та здичавіння домашніх – котів та собак, залишених власниками.

Аналіз літературних даних, в яких розпочатковано розв'язання проблеми. Епізоотична та епідемічна ситуація зі сказу в Україні залишається неблагополучною. Природні вогнища сказу існують практично на всій її території [2]. Щорічно реєструється значна кількість захворювань на сказ серед тварин та випадки загибелі людей внаслідок захворювання на сказ [6]. Відзначається підвищена захворюваність на сказ серед собак, котів та сільськогосподарських тварин, що, в першу чергу, є показником епізоотичного неблагополуччя серед диких тварин. Боротьба зі сказом була і залишається важливою проблемою ветеринарної медицини. Заходи, що вживаються з метою покращення епізоотичної ситуації в Україні, виявляються недостатніми. Тому специфічна

профілактика сказу на сьогоднішній день стає ще актуальнішою [3].

Метою досліджень було вивчення епізоотичної ситуації щодо сказу тварин в Україні на сучасному етапі.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом досліджень були: акти епізоотологічних досліджень неблагополучних щодо сказу пунктів, статистичні дані Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, Головного управління ветеринарної медицини в Сумській та Полтавській областях, річні звіти Сумської та Полтавської обласної державної лабораторії ветеринарної медицини. При виконанні роботи користувались комплексним епізоотологічним методом досліджень [5].

Результати власних досліджень Як показує статистика захворюваність на сказ зростає і розповсюджується по території України. Адже для диких хижаків - природного джерела і розповсюджувачів сказу - практично не існує перепон в міграції. Не суттєво зменшується і кількість нанесених укусів людям домашніми тваринами: в 2009 році нанесено 783 укуси, в 2010 році - 741 укус, в 2011 р. - 748 укусів, за 9 місяців 2012 року - 405 укусів (рис. 1).

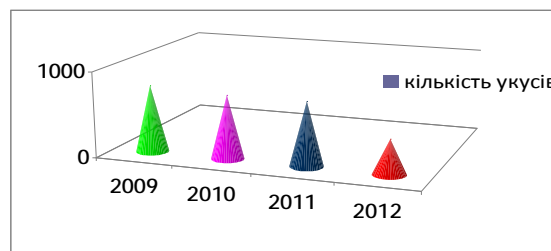

Рис. 1. Кількість нанесених укусів людям домашніми тваринами на території України за 2009-2012 роки

В Україні за останні 15 років зареєстровано 32 випадки захворювань людей. Найчастіше джерелами збудника були коти (13), 8 постраждали від собак, 6 – від лисиць, 1 – від кажана, 4 – від невстановлених тварин. Так, згідно статистичних даних Державного комітету ветеринарної